

Byggðaaáætlun 2018-2024

Ársfundur Byggðastofnunar
Miðfirði, 25. apríl 2018

Hólmfríður Sveinsdóttir

Samgöngu- og
sveitarstjórnarráðuneytið

Yfirlit

Lög um byggðaáætlun og sóknaráætlanir

Samráð

Byggðaáætlun 2018-2024 (drög að þingsályktun)

Viðfangsefni

Framtíðarsýn, markmið og áherslur

Fjármögnun

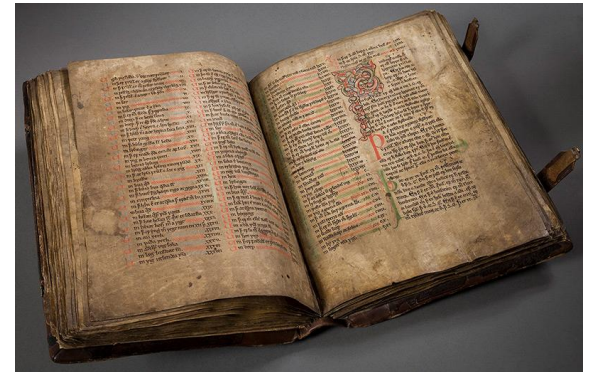
Aðgerðir

Staðan nú og næstu skref

Lög um byggðaáætlun og sóknaráætlanir

- Samþykkt á Alþingi í júní 2015
- Helstu breytingar hvað byggðaáætlun varðar:
  - Nær til alls landsins
  - Samhæfing við aðra stefnumótun og áætlanagerð hins opinbera
  - Samspil við sóknaráætlanir landshluta og hlutverk stýrihóps Stjórnarráðsins um byggðamál
  - Gildir til sjö ára

Lög nr. 69/2015 (frh.)

- Byggðaaáætlun skal lýsa stefnu ríkisins í byggðamálum hverju sinni og samhæfingu við aðra stefnumótun og áætlanagerð hins opinbera.
- Byggðaaáætlun skal hafa að meginmarkmiði að jafna tækifæri allra landsmanna til atvinnu og þjónustu, jafna lífskjör og stuðla að sjálfbærri þróun byggðarlaga um land allt.
- Sérstaka áherslu skal leggja á svæði sem búa við langvarandi fólksfækkun, atvinnuleysi og einhæft atvinnulíf.

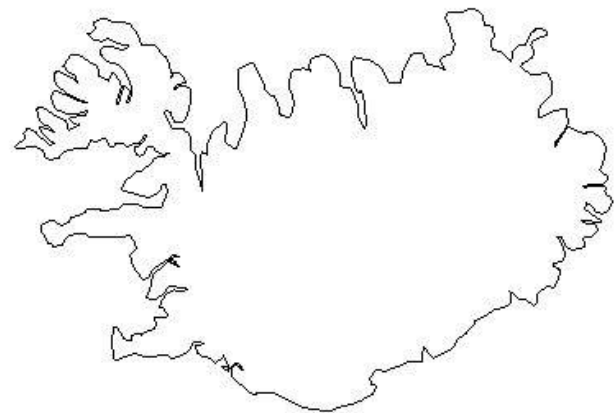

Samráð við mótun byggðaáætlunar

- „Þjófstart“ í janúar 2016. Áherslur þingflokka
- Byggðastofnun falið verkefnið í mars 2016.
  - Áhersla á samráð og opið ferli.
- Nýtt verklag – virkt samráð!
  - Ráðuneyti, stofnanir.
  - Landshlutasamtök sveitarfélaga / samráðsvettvangar (2 hringir).
  - Opið samráð á vef Byggðastofnunar (tugir ábendinga og umsagna).
- Opinber stefnuskjöl og áætlanir (93) – yfirfarin með tilliti til samhæfingar.
- Samráðsgátt Stjórnarráðsins (25 umsagnir).

Tillaga til þingsályktunar um stefnumótandi byggðaaáætlun fyrir árin 2018-2024

Helstu viðfangsefni byggðaáætlunar

- Fækkun íbúa á einstökum svæðum,
- einhæft atvinnulíf,
- tæknibreytingar, þróun og aðlögun er varðar einstakar atvinnugreinar,
- aðlögun vegna áhrifa loftslagsbreytinga,
- tryggja greiðar samgöngur og aðgengi að þjónustu,
- harðnandi alþjóðlegri samkeppni um fólk og fyrirtæki.

Framtíðarsýn

Ísland verði í fararbroddi með nútímainnviði, framsækna þjónustu, verðmætasköpun, jöfn lífsgæði og öflug sveitarfélög, sem geti annast staðbundin verkefni og veitt íbúum hagkvæma og góða þjónustu með markmið sjálfbærrar þróunar að leiðarljósi. Nýjasta tækni tengi byggðir og Ísland við umheiminn í jafnvægi við umhverfið.

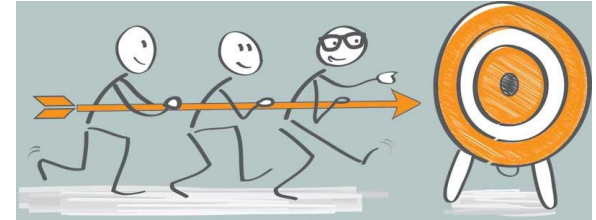
Landið allt verði í blómlegri byggð þar sem stuðlað verði að bættem lífskjörum landsmanna með jöfnu aðgengi að grunnþjónustu og atvinnutækifærum óháð efnahag og búsetu. Grunnþjónusta verði veitt íbúum sem mest í nærsamfélagi. Á höfuðborgarsvæðinu verði miðstöð opinberrar stjórnsýslu og miðlægrar þjónustu sem allir landsmenn hafi gott aðgengi að.

Markmið stjórnvalda

- Jafna aðgengi að þjónustu.
- Jafna tækifæri til atvinnu.
- Stuðla að sjálfbærri þróun byggða um land allt.

- **Áherslur** (46) leiða margar (en ekki allar!) til **aðgerða**, sumar til fleiri en einnar. Aðrar áherslur eru til **sambættingar** við aðgerðir í öðrum opinberum áætlunum.

Fjármögnun aðgerða

- Eingöngu byggðaáætlun (t.d. þjónustukort og brothættar byggðir)
- Byggðaáætlun og viðkomandi málaflokkur (t.d. Ísland ljóstengt og fjarheilbrigðisþjónusta)
- Eingöngu viðkomandi málaflokkur (t.d. smávirkjanir og jöfnun orkukostnaðar)
- Heildarfjárveiting af byggðalið fjárlaga er 3,5 milljarðar (2018-2024).
- Ræðst af fjárheimildum hvers árs.

Aðgerðirnar (alls 54)

- Allar tilkomnar úr samráði.
- Verkefnamarkmið og stutt lýsing
- Ábyrgðaraðili (alltaf ráðuneyti)
- Framkvæmdaraðili
- Samstarfsaðilar
- Tímabil
- Fjármögnun

- Samráð og sátt um hverja aðgerð!!!
- Ekki tæmandi listi yfir byggðaþróunaraðgerðir.

Aðgerðir á ábyrgð ANR (555 m.kr.)

A. Jafna aðgengi að þjónustu

A.14 Jöfnun orkukostnaðar

A.15 Uppbygging innviða fyrir endurnýjanlega orku á landi og í höfnum

B. Jafna tækifæri til atvinnu

B.01 Hraða þrífösun rafmagns (400 m.kr.)

B.02 Flutningskerfi raforku og bætt orkuöryggi

B.03 Stuðningur byggingu smávirkjana

B.05 Nýsköpun í matvælaíðnaði

B.11 Fleiri flughlið inn í landið

B.12 Ratsjain

B.13 Stafrænt forskot á landsbyggðinni

B.15 Mat á árangri af úthlutun byggðakvóta

C. Stuðla að sjálfbærri þróun byggða

C.05 Varmadæluvæðing á köldum svæðum

C.12 Kynning og innleiðing áfangastaðaáætlana

Aðgerðir á ábyrgð FJR (0 kr.)

B. Jafna tækifæri til atvinnu

B.06 Frádráttur vegna aksturs til og frá vinnu

B.07 Störf án staðsetningar

B.17 Bújarðir í eigu ríkisins

Aðgerð á ábyrgð FOR (0 kr.)

B. Jafna tækifæri til atvinnu

B.09 Fjölbreytt atvinnutækifæri um allt land

Aðgerðir á ábyrgð MNR (97 m.kr.)

A. Jafna aðgengi að þjónustu

A.03 Efling rannsókna og vísindastarfsemi

A.16 Hagnýting upplýsingatækni til háskólanáms

B. Jafna tækifæri til atvinnu

B.16 Nýting menningarminja

C. Stuðla að sjálfbærri þróun byggða

C.03 Stuðningur við einstaklinga - námslán

C.08 Efling fjölmiðlunar í héraði

C.14 Samstarf safna - ábyrgðarsöfn

C.15 List fyrir alla (33 m.kr.)

Aðgerðir á ábyrgð SRN (alls 2.573 m.kr.)

A. Jafna aðgengi að þjónustu

A.01 Ísland ljóstengt (300 m.kr.)

A.02 Þjónustukort

A.04 Þverfagleg landshlutateymi

A.08 Jöfnun flutningskostnaðar vegna verslunar

A.09 Verslun í strjálbýli

A.10 Almenningsamgöngur um land allt

A.11 Flug sem almenningsamgöngur

A.17 Svæðisbundin flutningsjöfnun

A.18 Skilgreining opinberrar þjónustu og jöfnun aðgengis

Aðgerðir á ábyrgð SRN (2)

B. Jafna tækifæri til atvinnu

B.04 Hagstæð lán fyrir landbúnað

B.08 Fjarvinnslustöðvar

B.10 Jöfnun á aðstöðumun á millilandaflugvöllum

B.14 Fjármagn til nýsköpunar

C. Stuðla að sjálfbærri þróun byggða

C.01 Sértek verkefni sóknaráætlanasvæða (870 m.kr.)

C.02 Brothætt byggðarlög

C.04 Höfuðborgarstefna

C.13 Opinberar upplýsingar á sviði byggðamála

C.16 Vaxtarsvæði

Aðgerðir á ábyrgð UAR (72 m.kr.)

C. Stuðla að sjálfbærri þróun byggða

C.09 Náttúruvernd og efling byggða (57 m.kr.)

C.10 Fagmennska á sviði innviða á náttúruverndarsvæðum

Aðgerðir á ábyrgð VEL (209 m.kr.)

A. Jafna aðgengi að þjónustu

A.05 Innleiðing fjarheilbrigðisþjónustu (140 m.kr.)

A.06 Hérðaðslækningar (rural medicine)

A.07 Fæðingaþjónusta og mæðravernd

A.12 Akstursþjónusta í dreifbýli

A.13 Nærþjónusta við innflytjendur

A.19 Aukin aðgangur að geðheilbrigðisþjónustu

A.20 Jafna aðgangur að þjónustu sérfræðilækna

B. Jafna tækifæri til atvinnu

B.18 Atvinnuþátttaka og tekjumunur eftir búsetu

C. Stuðla að sjálfbærri þróun byggða

C.06 Húsnæðismál

C.07 Húsnæðisáætlanir sveitarfélaga

C.11 Fleiri konur í sveitarstjórnir

Staðan nú

- Samþykkt í ríkisstjórn 23. mars sl.
- Ráðherra mælti fyrir tillöggunni á Alþingi 16. apríl sl.
- Vísað til samgöngu- og umhverfisnefndar þingsins
- Umsagnarbeiðnir 20. apríl til 4. maí nk.

Samræming áætlana SRN - frumvarp

- Mögulega eina byggðaáætlunin sem unnin er eftir lögum nr. 69/2015.
- Frumvarpið – m.a. breytinga: „**Ráðherra skipar byggðamálaráð sem gerir tillögu til ráðherra að stefnumótandi byggðaáætlun og fimm ára aðgerðaáætlun að fengnum áherslum ráðherra**“ og „**Ráðherra leggur á að minnsta kosti þriggja ára fresti fyrir Alþingi tillögu til þingsályktunar um stefnumótandi byggðaáætlun til fimmtán ára í senn.**“
- Byggðastofnun áfram mjög mikilvægur gerandi.
- Samráðið sem nú var viðhaft vonandi komið til að vera.

Næstu skref

- Eftir samþykkt Alþingis:
  - Bretta upp ermar og hrinda aðgerðum í framkvæmd.
  - Verkefna- og kostnaðaráætlanir.
  - Hanna „mælaborð“ til að fylgjast með framvindu/árangri.
- Áskoranir:
  - Auka heildarsýn á málaflokkinn
  - Samþætta byggðamál við aðra málaflokka. Þróa byggðagleraugu sem beitt verður til að skoða áhrif (t.d. einstakra ákvarðana, stefnumörkunar...) á þróun einstakra byggða og búsetu
  - Tryggja skilvirka framkvæmd byggðaaðgerða.

Til gamans og upprifjunar...

...pólítískt umhverfi 2016-2017

Mars 2016. SIJ ráðherra byggðamála felur Byggðastofnun að undirbúa nýja byggðaáætlun.

Apríl 2016. SIJ í FOR og nýr ráðherra byggðamála (GBS). Ákveðið að boða til kosninga um haustið.

Október 2016. Alþingiskosningar.

Janúar 2017. Ríkisstjórn D, A og C. (Drögum skilað 9. jan. 17)

Júní 2017. Byggðamálin í nýtt ráðuneyti.

September 2017. Stjórnin fellur.

Október 2017. Alþingiskosningar.

Nóvember 2017. Ríkisstjórn V, B og D.

Að lokum

- Mjög skemmtileg vinna.
- Margir lagt hönd á plóg.
- Afrakstur mikils samráðs. **KÆRAR ÞAKKIR!**
- Samstarf / samráð sem skilaði sér sannarlega inn í áætlunina.
- Hlakka til framhaldsins – og áframhaldandi samstarfs.

- Takk fyrir!

